



Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 20. kesäkuuta 2017
(OR. en)

10500/17

ENV 634
AGRI 348
PECHE 261
FC 58
RECH 242

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähtettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 19. kesäkuuta 2017

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 10348/17 ENV 620 AGRI 335 PECHE 253 FC 57 RECH 239

Asia: Luontoa, ihmisiä ja taloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma
– Neuvoston päätelmät (19. kesäkuuta 2017)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston 3550. istunnossaan 19. kesäkuuta 2017 hyväksymät neuvoston päätelmät luontoa, ihmisiä ja taloutta koskevasta EU:n toimintasuunnitelmasta.

Luontoa, ihmisiä ja taloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma
– Neuvoston päätelmät –

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

PALAUTTAA MIELEEN Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 70. istunnossaan 25. syyskuuta 2015 hyväksymän uuden, vuoteen 2030 ulottuvan maailmanlaajuisen kestävän kehityksen toimintaohjelman ja KOROSTAA vuoteen 2020 ulottuvan yleisen unionin ympäristöalan toimintaohjelman "Hyvä elämä maapallon resurssien rajoissa" (seitsemäs ympäristöä koskeva toimintaohjelma) keskeisiä tavoitteita¹;

PALAUTTAA MIELEEN luonnon monimuotoisuutta koskevan vuoteen 2020 ulottuvan EU:n strategian väliarvioinnista 16. joulukuuta 2015 antamansa päätelmät²;

PALAUTTAA MIELEEN antamansa päätelmät Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta nro 01/2017 "Natura 2000 -verkoston mahdollisuuksien täysimääräinen täytäntöönpano edellyttää lisätoimia"³;

TOTEAA, että vaikka jotkin maailman tiheimmin asutetuista alueista sijaitsevat Euroopassa, Euroopalla on hyvin rikas ja monimuotoinen luonnonperintö, joka on erottamaton ja elintärkeä osa Euroopan sosiaalista, taloudellista, luonnon- ja kulttuuripääomaa ja jota on sen vuoksi suojeltava ja vaalittava ja joka on säilytettävä luonnon, ihmisten ja talouden edun hyväksi;

¹ Päätös N:o 1386/2013/EU, annettu 20 päivänä marraskuuta 2013.

² 15389/15.

³ 9645/17.

PAINOTTA, että luonnonsuojeludirektiivit⁴ ovat olennainen osa Euroopan luonnonsuojelua ja että niillä on ollut tähän mennessä ratkaiseva merkitys tämän tavoitteen saavuttamisen kannalta; ja VAHVISTAA UUDESTAAN niiden tärkeän roolin biodiversiteettisopimuksen luonnon monimuotoisuutta koskevaan strategiseen suunnitelmaan 2011–2020 sisältyvien tavoitteiden saavuttamisessa, mukaan lukien Aichin biodiversiteettitavoitteet, kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030 ja Pariisin ilmastomuutossopimus;

TOTEAA, että maa-, metsä- ja kalatalouden sekä infrastruktuurin kaltaisilla talouden aloilla harjoitettavista kestävämmistä käytännöistä sekä ilmastomuutoksen ja haitallisten vieraslajien vaikutuksista aiheutuu monien luonnonsuojeludirektiiveillä suojeltujen lajien ja luontotyyppien suojelutasoon jatkuvasti vakavia paineita lukuisista ponnisteluista huolimatta;

KOROSTAA, että luonnonsuojeludirektiivien kokonaisvaltaisessa arvioinnissa eli toimivuustarkastuksessa, jonka komissio on suorittanut osana sääntelyn parantamista koskevaa sitoumustaan kuullen jäsenvaltioita sekä eri sidosryhmiä ja myös kansalaisia, on todettu, että luonnonsuojeludirektiivit ovat tarkoituksenmukaisia EU:n laajemman biologista monimuotoisuutta koskevan politiikan kulmakivenä, mutta niiden tavoitteisiin ja niihin liittyvän potentiaalin realisoimiseen voidaan päästä vain parantamalla huomattavasti niiden täytäntöönpanoa⁵;

PANEE MERKILLE, että toimivuustarkastuksessa havaittiin merkittäviä puutteita luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanon vaikuttavuudessa ja tehokkuudessa ja todettiin tarvittavan lisätoimia: olisi muun muassa työskenneltävä kumppanuuden pohjalta jäsenvaltioissa ja EU:n tasolla toimivien eri sidosryhmäyhteisöjen kanssa, jotta saavutettaisiin konkreettisia tuloksia käytännössä, parannettava luonnonsuojelutavoitteiden integroimista muihin politiikan aloihin, parannettava tietämystä ja tiedon saatavuutta, vahvistettava täytäntöönpanon valvontaa ja ohjattava toimiin lisää resursseja;

⁴ Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annettu direktiivi 92/43/ETY (luontotyyppidirektiivi), EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7, ja luonnonvaraisten lintujen suojelusta annettu direktiivi 2009/147/EY (lintudirektiivi), EUVL L 20, 26.1.2010, s. 7.

⁵ 15671/16 - SWD(2016) 472 final (komission yksiköiden valmisteluasiakirja: EU:n luonnonsuojelulainsäädännön (lintu- ja luontotyyppidirektiivien) toimivuustarkastus).

TOTEAA, että toimivuustarkastus on osoittanut, että kun kohdennettuja toimia toteutetaan riittävän laajalti, lajien ja luontotyyppien suojelutasoa voidaan parantaa. Tämä on toisinaan johtanut merkittävään elpymiseen;

KOROSTAA, että Euroopan luonnonperinnöllä on erottamaton yhteys Euroopan kansalaisten elämänlaatuun ja Euroopan talouden eri aloihin ja että investoinnista luonnon suojeluun ja sen kestäväan hyödyntämiseen tarjoutuu mahdollisuuksia ja lisäarvoa luonnolle, ihmisille ja taloudelle;

PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE, että on nimetty erityinen Euroopan Natura 2000 -päivä, jota vietetään vuosittain toukokuun 21. päivänä järjestämällä valistustapahtumia ja verkostoitumistoimia eri puolilla EU:ta;

1. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE komission tiedonannon toimintasuunnitelmasta⁶, joka auttaa parantamaan ja vauhdittamaan luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanoa ja niiden tavoitteiden saavuttamista sekä vahvistamaan niiden yhteensopivuutta suhteessa sosioekonomisiin tavoitteisiin ja syventämään kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten sekä sidosryhmien ja kansalaisten sitoutumista;
2. KOROSTAA, että on lisättävä sidosryhmien sitoutumista kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla ottaen huomioon luonnonsuojeludirektiivien vahvan alueellisen ulottuvuuden;
3. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI rooliin, jonka EU:n toimielimet voivat omaksua tukeakseen toimintasuunnitelman toteuttamista ja erityisesti alueiden komitean rooliin alue- ja paikallistason tiedotuksessa ja sitoutumisen varmistamisessa;
4. ottaen samalla luontotyyppidirektiivin mukaisesti huomioon taloudelliset, sosiaaliset, sivistykselliset ja alueelliset vaatimukset ON TIETOINEN toimintasuunnitelmaan liittyvistä mahdollisuuksista parantaa osaltaan luonnonsuojeludirektiivien käytännön täytäntöönpanoa ja lähestyä EU:n vuodeksi 2020 asettamaa tavoitetta, jonka mukaan luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalvelujen väheneminen olisi pysäytettävä ja tämä suuntaus käännettävä⁷, mikä olisi hyödyksi Euroopan luonnolle, ihmisille ja taloudelle;

⁶ Asiak. 8643/17 – COM(2017) 198 final + ADD 1 – SWD(2017) 139 final.

⁷ 9658/11 – KOM (2011) 244 lopullinen.

5. TOTEAA, että toimintasuunnitelman neljä painopistealaa vastaavat toimivuustarkastuksen tuloksia, ja siinä yhteydessä

painopistealan A osalta: Ohjeistuksen parantaminen ja tietämyksen lisääminen sekä laaja-alaisten sosioekonomisten tavoitteiden nykyistä parempi huomioon ottaminen

6. Luonnonsuojeludirektiiveissä asetettuja suojelutavoitteita ja -vaatimuksia vaarantamatta TOTEAA, että täytäntöönpanon toteuttamistapa, johon jätetään joustovaraa erityisten kansallisten olosuhteiden ottamiseksi huomioon, auttaa vähentämään ja asteittain poistamaan luonnonsuojelun ja sosioekonomisen toiminnan välisiä tarpeettomia konflikteja ja ongelmia sekä vastaamaan direktiivien liitteiden soveltamisesta aiheutuviin käytännön haasteisiin;
7. PANEE tässä yhteydessä TYYTYVÄISENÄ MERKILLE, että komissio aikoo läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden kanssa päivittää, kehittää ja levittää aktiivisesti selkeää ohjeistusta ja tietämystä kaikilla EU:n virallisilla kielillä luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanon tukemiseksi, muun muassa saattamalla vuoteen 2018 mennessä lajien suojelusääntöjä ja lajeihin sovellettavia toimintasuunnitelmia koskevan ohjeasiakirjan ajan tasalle varmistaen samalla paremman johdonmukaisuuden Euroopan laajempien sosioekonomisten tavoitteiden ja luonnonsuojelupolitiikan välillä ja pitäen yhteyttä sidosryhmiin sekä maa- ja merialueiden käyttäjiin älykkäämpien osallistavien toimintatapojen pohtimiseksi;
8. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission aloitteeseen, jonka mukaan laaditaan ohjeistusta ekosysteemipalvelujen ottamiseksi huomioon yleisesti päätöksenteossa, millä voisi olla myönteisiä vaikutuksia ihmisten hyvinvointiin sekä kestäväan talouskasvuun ja yhteiskunnalliseen kehitykseen;
9. SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI tukimekanismiin, jonka komissio aikoo ottaa käyttöön ja jolla autetaan jäsenvaltioiden viranomaisia vastaamaan keskeisiin haasteisiin niiden noudattaessa lupamenettelyjä koskevia luonnonsuojeludirektiivien vaatimuksia toissijaisuusperiaatteen soveltamista vaarantamatta, ja KANNUSTAA kansallisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia hyödyntämään kaikilta osin näitä mahdollisuuksia;

10. KATSOO, että perinteinen, käytännönläheinen ja tieteellinen tieto ja tiedon saatavuus ovat keskeisiä tekijöitä suojelutoimenpiteiden ja viime kädessä luonnonsuojeludirektiivien tehokkuuden ja vaikuttavuuden kannalta ja että toimia on jatkettava kaikilla tasoilla, jotta saadaan aikaan parannuksia näillä aloilla, muun muassa toimivaltaisten viranomaisten suorittaman tehokkaan ja vaikuttavan valvonnan ja asianmukaisen raportoinnin avulla ja mahdollistamalla julkinen pääsy verkossa olevaan, luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanoa varten tarvittavaan tietämykseen ja tietoon;

painopistealan B osalta: Poliittisen sitoutumisen varmistaminen ja direktiivien noudattamisen parantaminen

11. ottaen samalla huomioon ekosysteemien dynaamisen luonteen TOTEAA, että Natura 2000 -verkoston kattava toteuttaminen ja sen tehokas hoitaminen sekä tarvittavien suojelutoimenpiteiden käyttöönotto ja toteuttaminen kaikilla suojelualueilla ovat keskeisiä toimia, jotka auttavat saavuttamaan luonnonsuojeludirektiivien tavoitteet ja jotka ovat pääasiallisesti jäsenvaltioiden vastuulla, minkä vuoksi KEHOTTAÄ kansallisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia lisäämään ponnisteluja näillä aloilla;
12. ON TIETOINEN komission sitoumuksesta lisätä jäsenvaltioille annettavaa tukea tämän tavoitteen saavuttamiseksi sekä sidosryhmien tietoisuuden ja yhteistyön ratkaisevasta merkityksestä; TUNNUSTAA tältä osin sidosryhmäfoorumien hyödyllisen roolin luonnonsuojeludirektiivien mukaisten hyvien käytäntöjen ja käytännön ratkaisujen edistämisessä;
13. KOROSTAA tarvetta vahvistaa ja pitää yllä poliittista sitoutumista luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanoon sekä tehostaa lainsäädännön noudattamista ja PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE komission antaman tuen synergiavaikutuksen lisäämiseksi asiaankuuluvien EU:n direktiivien, asetusten, ohjelmien ja muiden toimenpiteiden välillä;
14. PANEE TYYTYVÄISENÄ MERKILLE vapaaehtoiset kahdenväliset vuoropuhelut, joita komissio ja jäsenvaltiot ovat käyneet tästä aiheesta osana uutta ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointia, jossa on tarkoitus käsitellä rakenteellisia ongelmia, vastata jäsenvaltioiden tarpeisiin ja työstää niiden toimittamia tietoja; KATSOO, että ympäristölainsäädännön täytäntöönpanon arviointi täydentää lainsäädännön noudattamista eikä rajoita sitä;

15. KOROSTAA olevan tärkeää käydä kohdennettuja keskusteluja luonnonmaantieteellisellä tasolla tiedon jakamiseksi rakenteellisia ja rajatylittäviä haasteita koskevista kokemuksista, asiantuntemuksesta ja ratkaisuista sekä aihekohtaisia keskusteluja luonnonmaantieteellisten alueiden kesken sekä panostaa valmiuksien kehittämiseen täytäntöönpanon tehostamiseksi ja kokemusten hankkimiseksi rajatylittävistä lajien hoidosta; ja SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI etenemissuunnitelmien laatimiseen mahdolliseksi välineeksi Natura 2000 -verkoston luonnonmaantieteellisen prosessin yhteydessä tehtävälle yhteistyölle;
16. PAINOTTAA, että suojeltujen lajien ja luontotyyppien suojelutason parantaminen edellyttää jäsenvaltioilta yhteen sovitettuja toimia erityisesti tietyissä tapauksissa, kuten tarkasteltaessa muuttavien lajien tilannetta, ja TOTEAA, että luontotyyppien ja lajeja koskevat toimintasuunnitelmat voivat muiden välineiden ohella olla asianmukaisia välineitä tämän tavoitteen saavuttamisessa, sekä KANNATTAA niiden jatkokehittämistä ja täytäntöönpanoa yhteisin toimin asiaankuuluvien kansainvälisten yleissopimusten ja muiden sopimusten kanssa;

painopistealan C osalta: Natura 2000 -verkostoon tehtävien investointien lisääminen ja EU:n rahoitusvälineiden tarjoamien synergiaetujen parempi hyödyntäminen

17. TOTEAA, että rahoituksen puute on keskeisenä esteenä sille, että Natura 2000 -verkostoon liittyvät hyödyt saataisiin kaikilta osin toteutumaan, ja se heikentää merkittäväällä tavalla luonnonsuojeludirektiivien tosiasiallista täytäntöönpanoa, sekä KOROSTAA sen vuoksi, että on huolehdittava ennakoitavissa olevasta, riittävästä, säännöllisestä ja kohdennetusta EU-rahoituksesta; KANNUSTAA tältä osin komissiota pohtimaan keinoja nivoa luonnonsuojelu paremmin EU:n rahoitukseen;
18. ON TIETOINEN tarpeesta parantaa edelleen luonnon hyväksi tehtävien investointien monivuotista rahoitussuunnittelua, ja KATSOO luontotyyppidirektiivin 8 artiklan huomioon ottaen, että priorisoituja rahoituksen puiteohjelmia (PAF) on päivitettävä ja parannettava, erityisesti yksinkertaistetun mallilomakkeen avulla, seuraavaa ohjelmakautta silmällä pitäen ottaen huomioon nykyisistä puiteohjelmista saadut kokemukset;

19. PYYTÄÄ komissiota ja jäsenvaltioita aiempaa vaikuttavammin integroimaan Natura 2000 -verkosto ja laajempi biologinen monimuotoisuus yhteiseen maatalouspolitiikkaan, koheesiopolitiikkaan, yhteiseen kalastuspolitiikkaan, yhdenmukaiseen meripolitiikkaan sekä tutkimus- ja innovointipolitiikkaan, ja ON TIETOINEN näiden politiikkojen mahdollisuuksista edistää osaltaan luonnonsuojeludirektiivien tavoitteiden saavuttamista;
20. ON TIETOINEN LIFE-ohjelman strategisesti tärkeästä merkityksestä ja SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission ehdotukseen osoittaa luonnonsuojeluun ja biologiseen monimuotoisuuteen lisärahoitusta nykyisistä LIFE-ohjelman määrärahoista ja lisätä siten mahdollisuuksia panostaa Natura 2000 -verkostoon ja muuhun vihreään infrastruktuuriin;
21. KOROSTAA yhteisen maatalouspolitiikan alaisen Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston erityisen tärkeää merkitystä ja SUHTAUTUU MYÖNTEISESTI komission suunnitelmiin arvioida yhteisen maatalouspolitiikan vaikutusta biologiseen monimuotoisuuteen vuoteen 2019 mennessä ottaen huomioon oikeasuhteista valvontaa ja todentamista koskevat vaatimukset ja varmistaen myös ympäristötulosten saavuttaminen, tarkoituksena kehittää edelleen Natura 2000 -verkoston ja muiden arvokkaiden luontoalueiden tarpeisiin sovitettuja järjestelmiä, muun muassa soveltamalla maksujen osalta tulospohjaisia ja arvoihin perustuvia menettelytapoja ja kouluttamalla viljelijöitä maatalojen neuvontapalvelujen avulla;
22. KOROSTAA, että on saatettava ajan tasalle luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanoa koskeva tarvearviointi ja arvioitava biologisen monimuotoisuuden suojaamiseen, mukaan lukien Natura 2000 -verkostoon, osoitettujen määrärahojen nykyistä käyttöä, jotta varmistetaan niiden tehokas käyttö nykyisessä monivuotisessa rahoituskehyksessä, ja PYYTÄÄ TOISTAMISEEN komissiota analysoimaan biologisen monimuotoisuuden suojaamiseen tarkoitetun rahoituksen osalta sovellettavan integroidun toimintaperiaatteen tehokkuutta⁸;

⁸ 15389/15 - Neuvoston päätelmät luonnon monimuotoisuutta koskevan vuoteen 2020 ulottuvan EU:n strategian väliarvioinnista, kohta 13.

23. PALAUTTAA MIELEEN Euroopan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksesta antamansa päätelmät, joissa se myönsi, että rahoitusjärjestelmät tulisi räätälöidä tehokkaammin Natura 2000 -alueiden erityistavoitteiden mukaisesti ja totesi olevansa yhtä mieltä suosituksesta, jonka mukaan komission tulee laatia monialaiset Natura 2000 -indikaattorit sovellettaviksi kaikkiin asiaankuuluviin EU-rahastoihin seuraavalla ohjelmakaudella, ja KOROSTAA, että jäsenvaltioiden on otettava asiaankuuluvien rahastojen osalta käyttöön erityisesti Natura 2000 -verkostoon liittyviä indikaattoreita ja tavoitteita, jotta Natura 2000 -rahoituksella aikaansaatuja tuloksia voidaan jäljittää tarkemmin;
24. KOROSTAA, että on edistettävä yksityisen sektorin investointeja luonnonsuojeluun, ja PANEE MERKILLE luonnonpääoman rahoitusjärjestelyn alaisille, biologiseen monimuotoisuuteen liittyville hankkeille annetun tuen sekä pilottihankkeet, jotka on laadittu edistämään yksityisen maan hoitoa ja vahvistamaan rahoitusalan osallistumista;
25. PITÄÄ MYÖNTEISENÄ, että laaditaan ohjeistusta tukemaan vihreän infrastruktuurin strategista käyttöönottoa, mikä edistää osaltaan luonnonsuojeludirektiivien tavoitteita erityisesti sitä kautta, että sillä parannetaan Natura 2000 -alueiden keskinäistä kytkeytyneisyyttä rajatylittävissä yhteyksissä; ja TOISTAA tässä yhteydessä komissiolle esittämänsä pyynnön esittää ehdotus Euroopan laajuisesta vihreän infrastruktuurin verkostosta (TEN-G)⁹;
26. *painopistealan D osalta: Viestinnän ja tiedotuksen parantaminen sekä kansalaisten, sidosryhmien ja yhteisöjen osallistumisen tukeminen*
27. KATSOO, että toimintasuunnitelman onnistunut toteutuminen riippuu viime kädessä Euroopan kansalaisten ja kaikkien muiden sidosryhmien, myös maanomistajien, tietoisuudesta ja sitoutumisesta sekä luonnon- ja kulttuuriperinnön välisten yhteyksien vahvistamisesta, ja TUKEE sen vuoksi toimintasuunnitelman tavoitetta vahvistaa ja edistää tällaista sitoutumista kaikilla tasoilla, erityisesti paikallisesti ja saamalla nuoret mukaan Euroopan solidaarisuusjoukkojen toimintaan;

⁹ 15389/15 - Neuvoston päätelmät luonnon monimuotoisuutta koskevan vuoteen 2020 ulottuvan EU:n strategian väliarvioinnista, kohta 30.

28. TOTEAA, että jäsenvaltiot vastaavat luonnonsuojeludirektiivien täytäntöönpanosta, ja KANNUSTAA komissiota yhdessä kansallisten, alueellisten ja paikallisten viranomaisten kanssa edistämään toimintasuunnitelmaa ja panemaan sen täytäntöön, mikä auttaa niitä saavuttamaan luonnonsuojeludirektiivien tavoitteet;
29. ON TIETOINEN SIITÄ, että määräaika toimintasuunnitelman toteuttamiselle on lyhyt, ja PYYTÄÄ sen vuoksi, että komissio seuraa toimintasuunnitelman toteutusta siinä määriteltyjen 15 toimen osalta läheisessä yhteistyössä jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten, erityisesti alueiden komitean ja Euroopan ympäristökeskuksen, sekä kaikkien muiden asiaankuuluvien sidosryhmien, kanssa.
-